

Еш С.М.

старший викладач кафедри фінансів,
Київський національний університет харчових технологій

Эш С.Н.

старший преподаватель кафедры финансов,
Киевский национальный университет пищевых технологий

Esh S.

charge instructor of the chair of finances
National University of food technologies, Kiev, Ukraine

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА НА РИНКУ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ
ФОРМИРОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО ПОСРЕДНИЧЕСТВА НА
РЫНКЕ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ
FORMING A FINANCIAL MEDIATION ON
FINANCIAL SERVICE MARKET**

Розглянуто сутність фінансового посередництва, проблеми і перспективи його розвитку. Досліджено теоретичні питання формування фінансового посередництва на ринку фінансових послуг України.

Ключові слова: фінансове посередництво, ринок фінансових послуг, моделі фінансового посередництва

Рассмотрена сущность финансового посредничества, проблемы и перспективы его развития. Исследованы теоретические вопросы формирования финансового посредничества на рынке финансовых услуг Украины.

Ключевые слова: финансовое посредничество, рынок финансовых услуг, модели финансового посредничества.

Consider the essence of financial mediation, problems and prospects of its development. The theoretical aspects of forming a financial mediation on financial service market in Ukraine.

Key words: financial mediation, financial service market, model of financial mediation.

Постановка проблеми. Сучасний рівень розвитку суспільства вимагає наявності певних структур і професійних учасників, які мають певний запас відповідних знань і вмінь, спроможних забезпечити ефективний перерозподіл капіталу в суспільстві. Такими структурами переважно є інститути, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг та опосередковують у своїй діяльності рух фінансових ресурсів шляхом їх залучення та вкладення мобілізованих ресурсів у різноманітні фінансові активи. Такі інститути забезпечують посередництво і їх називають фінансовими посередниками. Сучасні фінансові посередники є професійними учасниками фінансового ринку і всіх його сегментів (ринку фінансових послуг, грошового, кредитного, цінних паперів, валютного тощо), які відіграють важливу роль у його функціонуванні і в результаті впливають на розвиток економіки країни. Основне призначення фінансових посередників визначається спроможністю фінансувати економічну діяльність і в кінцевому результаті забезпечити ефективний перерозподіл капіталу в суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія фінансового посередництва бере початок в середині 50-х років XX ст. Суттєвий внесок у її розвиток в цей період внесли такі вчені, як Д. Герлі, О. Гершенкрон, Д. Тобін, які виділили функціональну єдність фінансового посередництва, основою якої є принцип випуску власних зобов'язань і передача їх інвесторам в обмін на їх прямі зобов'язання. У 70-ті роки розвиток теорії фінансового посередництва в основному обмежувався дослідженнями діяльності банків на ринку фінансових послуг. Ці проблеми відображені в роботах Х. Дугласа, Д. Ревелла, Г. Брайана та ін. У кінці 70-х і у 80-ті роки XX ст. відбуваються зміни в системі міжнародного кредитування, зумовлені розширенням діяльності ТНК, знижується дохідність

операцій з фінансовими інструментами внаслідок високої інфляції, запроваджується Ямайська валютна система, економічний розвиток країн пов'язується з розвитком фінансової системи. В цей період появляється так звана традиційна теорія фінансового посередництва, розробники якої (Д. Даймонд, Х. Ліленд, Д. Пайла, Е. Прескота та ін.) з'ясовують роль фінансового посередництва, причини його існування, визначають, що необхідними умовами для здійснення посередницької діяльності є формування власного капіталу посередника та висока якість придбаних ним активів. 90-ті роки XX ст. характеризуються дослідженням особливостей фінансово-кредитних систем розвинутих країн, розвитку їх ринків фінансових послуг, одночасно визначається і роль фінансових посередників, які сприяють такому стрімкому розвитку ринку послуг. До наукових розробок цього періоду належать праці О. Донелла, Е. Балларіна, Ф. Дерека.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Розробники сучасних концепцій фінансового посередництва Р. Бернс, Г. Гольдсміт, К. Каломіріс, Д. Бойда, а також вітчизняні вчені, серед яких В. Базилевич, Т. Говорушко, В. Міщенко, М. Савлук, В. Унінець-Ходаківська, С. Черкасова та ін. головну увагу приділяють проблемам забезпечення ліквідності та управління ризиками. Потреба у дослідженні таких проблем пов'язана з використанням посередниками нових фінансових інструментів, а також розширенням і модернізацією традиційного бізнесу. На сучасному етапі розвитку ринку фінансових послуг механізм фінансового посередництва недостатньо досліджений в економічній літературі. Окремі фінансові посередники розглядаються переважно ізольовано один від одного, як не пов'язані між собою структури. Дослідження фінансово посередництва як самостійного економічного явища має важливе теоретичне і практичне значення, особливо в сучасних умовах, коли формується інфраструктура фінансового ринку, механізм його регулювання, розвиваються нетрадиційні банківські операції. Важливо, щоб при вирішенні основних завдань розвитку ринку фінансових послуг, враховувалася специфіка діяльності окремих фінансових посередників, їх родова єдність, функціональна взаємозалежність на ринку.

Мета статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування процесів формування фінансового посередництва на вітчизняному ринку фінансових послуг, узагальнення основних моделей посередництва, аналіз переваг і недоліків його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Поява фінансових посередників в Україні стала однією з причин розвитку вітчизняного ринку фінансових послуг. На сьогодні тема «фінансові посередники» є ключовою багатьох дисциплін економічного спрямування. В сучасній економічній літературі існують різні підходи до визначення фінансового посередництва. Так у фінансовій енциклопедії [1, с. 433] «фінансове посередництво – це система опосередкованого фінансування, що полягає у залученні фінансових ресурсів з метою їх подальшого розміщення у фінансові активи»; Черкасова С.В. фінансове посередництво трактує як діяльність з акумуляції та перерозподілу наявного у суспільстві вільного капіталу та реалізації фінансових операцій, що супроводжують ці процеси [2 с. 56]. На законодавчому рівні, конкретно у Господарському кодексі, фінансове посередництво трактується як діяльність, пов'язана з отриманням та перерозподілом фінансових коштів, крім випадків, передбачених законодавством [3]. Звичайно, існують різні підходи до тлумачення суті фінансового посередництва і це закономірно, дана категорія, як і ринок фінансових послуг, досліджуються всього 20 років, є новими у формуванні економічного мислення і потрібно пройти певний період розвитку, щоб вчені прийшли до єдиної точки зору щодо визначення цих понять. У сучасних умовах розвитку економіки можна уже впевнено визначити, що ступінь розвитку ринку фінансових послуг характеризується кількістю фінансових посередників і їх різноманітністю, а також асортиментом фінансових послуг, які вони надають.

У структурі Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД), що діє з 01.01.2012 р., фінансове посередництво розглядається у секції К «Фінансова та страхова діяльність», яка включає 3 розділи: надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення; страхування, перестрахування та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування;

допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування [4]. Відповідно до КВЕД фінансове посередництво можна поділити на основне і допоміжне. *Основне посередництво* включає надання фінансових послуг і страхування, перестрахування та недержавне пенсійне забезпечення. Надання фінансових послуг включає грошове посередництво – група, яка забезпечує отримання коштів у формі депозитів, діяльність НБУ та інші види грошового посередництва. Крім грошового посередництва, основна група фінансового посередництва включає діяльність холдингових компаній, трастів, фондів і подібних фінансових суб'єктів, а також посередників, які займаються наданням кредитів, факторинговими послугами, фінансовим лізингом, страхуванням, перестрахуванням і недержавним пенсійним забезпеченням. Страхування включає довгострокове та короткострокове покриття страхових ризиків з елементом заощаджень або без нього, а недержавне пенсійне забезпечення забезпечує виплату у зв'язку з виходом на пенсію.

Допоміжне посередництво також включає сферу фінансових послуг і страхування, але переважно це діяльність, що пов'язана з управлінням фінансовими ринками – включає функціонування фінансових ринків і контроль за їх діяльністю; посередництво за договорами з цінних паперів або товарів; здійснення операцій на ринках фінансових послуг за дорученням інших осіб (наприклад, брокерські операції на фондовій біржі) та пов'язану з цим діяльність; оцінювання ризиків і завданої шкоди, діяльність страхових агентів і брокерів, управління фондами тощо. Окрему групу допоміжного посередництва за КВЕД формує інше фінансове посередництво – це діяльність, пов'язана переважно з розміщенням фінансових коштів: операції зі зливками золота на фінансових ринках, біржові операції з фондовими цінностями; вкладення коштів у власність; укладання свопів, опціонів та інших арбітражних операцій; діяльність ломбардів; діяльність пунктів обміну валют тощо.

У світовій практиці не існує єдиного підходу до класифікації фінансових посередників. Це пояснюється відсутністю єдиної моделі організації в країні фінансового посередництва.

У таблиці 1 автором згруповані і представлені види посередників за основними ознаками. Звичайно, можуть бути і інші ознаки класифікації, категорія «посередництво» є новою для дослідження, а фінансові посередники є ключовою фігурою на всіх сегментах ринку фінансових послуг.

Таблиця 1. Класифікація фінансових посередників

Ознаки класифікації	Вид посередників
За КВЕД	⇒ основні ⇒ допоміжні
За юридичним статусом	⇒ юридичні особи ⇒ фізичні особи
За видами фінансових установ	⇒ суб'єкти банківської системи ⇒ депозитні інститути ⇒ небанківські фінансові установи ⇒ інвестиційні посередники ⇒ суб'єкти депозитарно-клірингової системи
За територіальною ознакою	⇒ місцеві ⇒ регіональні ⇒ державні ⇒ міжнародні
Залежно від обслуговування учасників ринку	⇒ спеціалізовані ⇒ універсальні
Залежно від укладання та виконання угод з фінансовими інструментами	⇒ прямі (безпосередні учасники) ⇒ побічні (формують інфраструктуру)
За організаційною формою	⇒ акціонерні товариства ⇒ товариства з обмеженою відповідальністю ⇒ приватні підприємства ⇒ спеціалізовані відділи
За сегментами ринку	⇒ посередники ринку цінних паперів ⇒ посередники ринку позичкових капіталів ⇒ посередники грошового ринку ⇒ посередники валютного ринку ⇒ посередники ринку золота та дорогоцінних металів тощо

У сучасних умовах в розвинутих країнах сформувались певні моделі структурної організації фінансового сектору, в якому діють і розвиваються фінансові посередники. Серед моделей набули поширення ринково орієнтована,

банківська і змішана [5, с. 98]. Кожна із моделей має своє законодавче регулювання діяльності фінансових посередників і визначає своє коло професійних учасників. *Ринково орієнтована модель* характеризується наявністю певної рівноваги в розвитку банківських і небанківських фінансових установ і розвиненим небанківським фінансовим сектором, який займається реалізацією інвестиційних, страхових та інших фінансових послуг. Така модель поділяє фінансових посередників на три типи:

1) депозитні інститути – це посередники, основною функцією яких є залучення коштів населення і підприємств у вигляді депозитів і надання позик населенню та суб'єктам господарювання (банки, позиково-ощадні асоціації, трастові компанії, кредитні спілки, взаємоощадні банки);

2) ощадні установи контрактного типу – установи, які здійснюють довготермінове накопичення капіталів клієнтів з метою подальших виплат цільового характеру на користь таких клієнтів. Такі фінансові установи на розвинутих ринках є провідними фінансовими посередниками, які включають страхові компанії і недержавні пенсійні фонди;

3) інвестиційні посередники – фінансові установи, діяльність яких полягає в об'єднанні коштів індивідуальних інвесторів і розміщенні цих коштів у різноманітні фінансові активи з метою прибутку. Головне призначення інвестиційних посередників полягає в допомозі власникам заощаджень правильно здійснити інвестування. Спеціалізуються такі посередники на проведенні інвестиційних операцій з фінансовими активами, нерухомістю тощо. У той же час інвестиційні посередники можуть залучати наявний на ринку капітал, випускаючи для цього власні цінні папери. Така група посередників включає інвестиційні та іпотечні банки, інвестиційні компанії, а також інвестиційні фонди.

Банківська модель – це тип посередництва, при якому провідна роль у здійсненні операцій належить банкам, які мають право займатися, крім традиційних, іпотечними, інвестиційними, деякими страховими операціями та іншими. Ключова роль банків у фінансовому посередництві є характерною і для

України. У структурі банківської моделі виділяють банківські установи (банківське посередництво) і небанківські фінансові установи (небанківське посередництво). Основою такого поділу є критерій участі посередників у формуванні пропозиції грошей на ринку. Банки мають різні можливості пропонувати грошові кошти на ринку, у небанківських установ така здатність відсутня. Небанківські фінансові установи спеціалізуються тільки на окремих видах фінансових операцій, на ринку фінансових послуг займають невеликі ніші тому у фінансовому посередництві їм належить другорядна роль. Банки є основними агентами фінансового посередництва і їм належить ключова роль у реалізації переліку фінансових операцій. За підсумками 2012 року банківська система України включала 176 банків, які мали ліцензії НБУ на здійснення банківських операцій і розвивалась більш високими темпами, чим її економіка. Так, прибуток українських банків збільшився на 54,3 % порівняно з 2011 роком, власний капітал – на 64,2 %, зобов'язання – на 77,5 %, активи – на 75,0 % [6] В результаті зростання доходів, населення стало платоспроможним клієнтом банків.

Банки, як фінансові посередники, на ринку фінансових послуг реалізують переважно дві функції: емісійну – притаманна виключно банкам і полягає в емісії та спрямуванні в грошовий оборот додаткових платіжних засобів і трансформаційну – полягає у перетворенні грошових потоків з одними якісними характеристиками на грошові потоки з іншими, що сприяє прискоренню обороту капіталу та підвищенню його ефективності. Реалізація функцій банків, як посередників, здійснюється шляхом проведення ними банківських операцій, всю сукупність яких поділяють на традиційні та нетрадиційні. До *традиційних* посередницьких послуг банківських установ переважно відносять розрахунково-касове обслуговування клієнтів, залучення коштів на депозити, створення нових платіжних засобів, надання кредитів. *Нетрадиційні* – це нові операції та послуги, які з'явилися на початку 90-х років, в період початкового формування національної банківської системи. До нетрадиційних послуг відносять довірче управління власністю клієнтів, депозитарні операції, розміщення цінних паперів та управління ними, факторингові, лізингові послуги, оцінка майна, консалтингові

послуги тощо. Так в останні роки широкого розвитку набула форма банківської участі в лізингових операціях, при якій лізингові компанії залучають великі банки до ведення переговорів про лізинг, до оформлення необхідної документації тощо. Банк затверджує оренду і виділяє грошові кошти, тоді як лізингова компанія продовжує залишатись власником обладнання і виступає в ролі орендодавця. Банку лише передається право на отримання платежів і застави за обладнання. Порівняно новою ефективною системою покращення ліквідності та зменшення фінансового ризику при організації платежів є факторинг. В Україні факторингові операції використовуються і здійснюються банками з 1989 року, однак частка факторингу в їх балансі на сьогодні незначна і коливається в межах від 0,5 до 5%. Факторинговий бізнес потребує серйозних інвестицій, до яких в Україні поки що мало хто готовий.

Впровадження банками нетрадиційних операцій не вимагає значних додаткових ресурсів, але забезпечує зростання доходів, зниження рівня загального ризику, збільшення обсягів діяльності, сприяє розширенню кола клієнтів і підвищенню рівня їх обслуговування. Розвиток нетрадиційних банківських послуг пов'язаний із зниженням рівня прибутковості традиційних банківських операцій у зв'язку з посиленням конкуренції на ринку банківських послуг; із розвитком небанківського сектора, який є потенційним конкурентом при здійсненні окремих фінансових операцій; із законодавчим розширенням переліку фінансових операцій, які можуть здійснювати банківські установи (депозитарна діяльність, факторинг, лізинг, консалтинг тощо), а також із необхідністю залучення нових клієнтів з метою збільшення та вдосконалення ресурсної бази банків і зменшення ризиків, що є характерним для традиційних банківських операцій та ін.

В останні роки на розвиток банківського посередництва впливає велика кількість чинників:

- зміни та розвиток зовнішнього середовища (поява конкурентів, політична ситуація в країні, фінансова криза у банківській системі тощо);

- диверсифікація самої банківської індустрії;
- розвиток інформаційних технологій і засобів комунікації;
- розвиток конкуренції всередині банківської системи, а також між банками і небанківськими фінансовими інститутами;
- розвиток спеціалізованих методів запозичення коштів (наприклад, випуск банками цінних паперів) та інші.

В останній час банки постійно намагаються розширити коло своїх послуг. У межах комерційних банківських організацій з'явилися інвестиційні банки, які сприяли появі нових для банківської діяльності послуг.

Змішана модель фінансового посередництва – це модель, яка поєднує діяльність банківських і небанківських фінансових установ. Причиною появи такої моделі є процеси інтернаціоналізації та глобалізації фінансового ринку, що сприяють зближенню моделей, розширенню кола функцій фінансових посередників, збільшенню переліку їх фінансових операцій.

Згідно вітчизняного законодавства в Україні фінансове посередництво, як і на більшості ринках розвинених країн, поділяють на два типи: банківське та небанківське фінансове посередництво. Ключова роль у здійсненні посередницької діяльності, як уже зазначалось, належить банкам. Небанківським фінансовим установам дозволяється здійснювати окремі банківські операції за умови одержання ліцензії Національного банку України.

Світовий досвід показав, що побудова великого та ефективного сектора небанківських фінансових установ є довготривалим процесом. Разом з тим за останні три роки відбулося бурхливе зростання страхового ринку України, який досягає в межах 3,7% ВВП [7]. Але недостатній рівень пропозиції надійних цінних паперів обмежує активність фінансових установ, таких як пенсійні фонди та страхові компанії.

Активи небанківських фінансових установ все ще залишаються незначними у порівнянні з активами банків. Так, разом активи банків та небанківських

фінансових установ станом на 31.12.2011 становили 1 134,2 млрд. грн, у тому числі банків – 1054,3 млрд. грн (93%), небанківських фінансових установ – 79,9 млрд. грн (7%). Станом на 31.12.2011 в Державному реєстрі фінансових установ налічувалося 1979 небанківських фінансових установ (442 – страхові компанії, 613 – кредитні спілки, 96 – недержавні пенсійні фонди, 251 – фінансові компанії, 456 – ломбарди та ін.). [7].

В Україні причинами появи та розвитку окремих небанківських фінансових посередників є такі:

- 1) страхових компаній – стало впровадження світового досвіду щодо забезпечення страхового захисту суб'єктів господарювання та громадян;
- 2) недержавних пенсійних фондів – вітчизняна пенсійна реформа;
- 3) кредитних спілок – потреби фінансового та соціального захисту громадян, здешевлення вартості кредитів для населення;
- 4) інвестиційних фондів – процеси приватизації державного майна за приватизаційні майнові сертифікати;
- 5) довірчих товариств – відсутністю досвіду щодо використання представницьких функцій, управління цінними паперами;
- 6) факторингових, лізингових, інших фінансових компаній – поглиблення спеціалізації в діяльності економічних суб'єктів і диверсифікація напрямів спрямування капіталу.

Але основну причину появи та розвитку небанківського сектора забезпечив розвиток грошового сегмента вітчизняного ринку фінансових послуг та залучення населення і суб'єктів господарювання до інвестиційних процесів.

На сучасному етапі *небанківське фінансове посередництво* в Україні характеризується відсутністю завершеної законодавчої та нормативної бази щодо регулювання діяльності, недосконалим організаційно-економічним механізмом функціонування, низькою питомою вагою активів у ВВП, недосконалим захистом

клієнтів тому і виконує другорядну роль у фінансуванні національної економіки та у перерозподілі капіталів.

В Україні, переважно, небанківське фінансове посередництво включає лізингові компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, інститути спільного інвестування та ін.

Досить поширені в західних країнах і поступово набирають свого розвитку і в Україні *лізингові компанії*, які займаються підприємницькою діяльністю, що спрямована на інвестування власних або залучених фінансових коштів. Лізинг – порівняно нова специфічна форма організації фінансових відносин, що поєднує в собі елементи кредитування в натуральній і грошовій формі тобто є формою матеріально-технічного забезпечення з одночасним кредитуванням та орендою.

Займає своє місце у посередницькій діяльності грошового ринку, незважаючи на велику кількість труднощів, такий інститут як кредитна спілка.

На сьогодні кредитні спілки не відіграють великої ролі на грошовому ринку України, але їх розвиток – це питання стратегічного вибору, волі задіяних в даний процес людей. Головною причиною їх слабого розвитку є невідповідність законодавства та повне протиріччя його загальновизнаним нормам світового права, тобто відсутність достатньої юридичної бази, яка б регулювала діяльність кредитних спілок. Також до причин можна віднести і загальну нестабільність у державі, коли довгострокове кредитування вважається надризиковим, і стійку неприязнь у населення до всіх організацій, які збирають кошти особливо після краху трастів та подібних до них структур.

Суб'єктами накопичувальної системи недержавного пенсійного забезпечення, які виконують посередницьку функцію ринку фінансових послуг, є недержавні пенсійні фонди; банківські установи (відкривають депозитні пенсійні рахунки); страхові організації, які діють як оператори на ринку недержавного пенсійного забезпечення; юридичні особи, які здійснюють адміністративне управління НПФ та їхніми пенсійними активами та ін. Станом на 31.12.11 в Державному реєстрі

фінансових установ міститься інформація про 96 недержавних пенсійних фондів (НПФ) та 40 адміністраторів НПФ, з яких мають ліцензії з адміністрування НПФ – 33 установи [7]. Система НПЗ протягом останніх років розвивається досить динамічно і має потенціал для подальшого розвитку пенсійного забезпечення населення.

Створення ефективної системи страхового посередництва в Україні відіграє дуже важливу роль для розвитку страхового ринку в цілому. Як правило, потенційний страхувальник знайомиться зі страховою компанією саме через страхового посередника. Його серйозність, компетентність і, насамперед, надійність і вміння правильно користуватись конфіденційною інформацією, наданою йому клієнтом, формують імідж не тільки страхової компанії, яку він представляє, а й страхового ринку в цілому. Значення страхового посередництва полягає також у створенні і забезпеченні робочих місць, зростанні доходів населення, формуванні та збереженні середнього класу. В Україні основними страховими посередниками є страхові агенти, страхові і перестрахові брокери.

В розвитку посередництва, як свідчить світовий досвід, діяльність небанківських фінансових установ може виявитися більш ефективною, ніж діяльність банків. Наприклад, під час надання однієї чи двох послуг концентрується діяльність і створюються умови для підвищення якості таких послуг. Зосередження діяльності на реалізації широкого переліку фінансових послуг, що є характерним для банків, безумовно призводить до зниження ефекту від такої діяльності.

Значення діяльності фінансових посередників проявляється в їх функціях. Якщо фінансові посередники діють на високоефективних, розвинутих ринках фінансових послуг, що функціонують на засадах цілісності, прозорості, конкурентності, централізації, їх діяльність забезпечує деномінацію заощаджень – дрібні позички у посередника нагромаджуються поступово і згодом на їх основі укладаються угоди з цінними паперами на більші суми. Посередник має кращий доступ і можливості придбати інформацію з широкого кола питань, які

стосуються обігу цінних паперів. Крім деномінації заощаджень роль посередництва на сучасних ринках фінансових послуг визначається і такими функціями фінансових посередників, як консолідація ризиків, акумуляція коштів населення, забезпечення розвитку фінансового ринку та його інфраструктури, надання інформаційних і консультаційних послуг, забезпеченням ліквідності ринку тощо. Фінансові посередники шляхом проведення депозитних операцій, випуску своїх фінансових активів та розміщення їх на ринку позичальників акумулюють грошові кошти для подальшого вкладення в розвиток економіки. Ступінь реалізації цієї функції залежить від наявності на ринку привабливих фінансових інструментів і довіри до них з боку заощадників. Застосування посередниками механізмів хеджування, забезпечення страхового захисту, надання гарантій, дотримання диверсифікації при формуванні портфеля фінансових активів тощо сприяє зниженню фінансових ризиків. На високорозвинених ефективних ринках фінансові посередники допомагають інвесторам у прийнятті зважених та оперативних рішень щодо інвестування коштів у фінансові активи і забезпечують реалізацію цих рішень. На таких ринках фінансові посередники дають інвесторам можливість в будь-який час вилучити кошти і в разі потреби знову інвестувати їх на більш вигідних умовах.

Посередництвом займається значна кількість фінансових інститутів, багато з яких мають власні функціональні обов'язки. Так, банки обслуговують клієнтуру, залучають грошові кошти на рахунки, надають позички на різні строки. Але, крім цього, вони на замовлення клієнтів купують і продають цінні папери, виплачують по них дивіденди і проценти. Пенсійні фонди, які за своїм призначенням мають нагромаджувати кошти членів фонду для наступних виплат пенсій (за укладеним договором між адміністрацією фонду та його членами), нагромаджені грошові вклади учасників вкладають в цінні папери, і фонд отримує певні доходи. В інститутів спільного інвестування функції посередництва пов'язані з предметом їх діяльності:

- функція управління індивідуальними капіталами інвесторів реалізується

шляхом надання послуг інформаційного характеру;

- функція диверсифікації дрібних капіталів учасників спільного інвестування проявляється через формування портфеля колективних інвесторів;
- функція відбору об'єктів інвестування, моніторингу та контролю за ризиками – в процесі безпосередньої діяльності.

Висновки і пропозиції. В Україні інститут фінансового посередництва знаходиться в стадії становлення та розвитку. Подолання проблем в діяльності фінансових установ, що здійснюють посередницьку діяльність і прискорення їх розвитку буде сприяти більш повному задоволенню потреб у додаткових фінансових ресурсах, забезпеченню ефективної трансформації капіталу та реалізації широкого переліку якісних фінансових послуг. У зв'язку з посиленням державного регулювання національних ринків та зростаючими потребами учасників ринку в якісних і різноманітних послугах сучасне фінансове посередництво набуває універсальних форм.

Список літератури:

1. Фінансова енциклопедія / [Орлюк О.П., Воронова Л.К., Заверуха І.Б. та ін.]; за заг. ред.. О.П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.
2. Черкасова С.В. Ринок фінансових послуг: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С.В. Черкасова. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 496 с.
3. Господарський кодекс України / Кодекс від 16 січня 2003 р. № 436-IV (Редакція станом на 11.08.2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/control/main/uk/index>.
4. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. – [Чинний від 01.01.2012 р.] – К.: Держспоживстандарт України, 2012. – 311 с. – (Національний стандарт України).
5. Корнєєв В.В. Фінансові посередники як інститути розвитку / В.В. Корнєєв. – К.: Основа, 2007. – 192 с.

6. Звіт Національного банку України за 2012 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України за 2012 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: [http: // zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).